

Regeringens proposition 1990/91: 76

om socialavgifter för vissa idrottsutövare

Prop.
1990/91: 76

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 20 december 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Ulf Lönnqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring och i lagen (1981:691) om socialavgifter i syfte att behålla den ordning som tidigare gällt för uttag av socialavgifter vid ersättning i samband med idrottslig verksamhet.

1 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § och 11 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar eller andra skattepliktiga förmåner som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (*inkomst av anställning*) eller på annan grund (*inkomst av annat förvärvsarbete*). Med inkomst av anställning likställs kostnadsersättning som inte enligt 10 § uppbördslagen (1953:272) undantas vid beräkning av preliminär A-skatt. Som inkomst av anställning räknas dock inte ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person, om arbetet har utförts i arbetsgivarens verksamhet utom riket. I fråga om arbete som utförs utomlands av den som av en statlig arbetsgivare sänts till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning bortses vid beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållanden i sysselsättningslandet. Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte heller intäkt som avses i 32 § 1 mom. första stycket h och i kommunalskattelagen (1928:370) eller sådan ersättning som enligt 1 § första stycket 2 – 6 lagen (1990:659) om särskild löneskatt utgör underlag för nämnda skatt. Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen om särskild löneskatt utgör underlag för nämnda skatt. Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av försäkringskassan. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete skall därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger basbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner för utfört arbete i

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger basbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner för utfört arbete i

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1990:1428.

annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. I fråga om ersättning som utgör inkomst av näringsverksamhet, gäller vad nu har sagts endast under förutsättning att den försäkrade och den som utger ersättningen är ense om detta. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet.

annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. I fråga om ersättning som utgör inkomst av näringsverksamhet, gäller vad nu har sagts endast under förutsättning att den försäkrade och den som utger ersättningen är ense om detta. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet. *Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall bortses från ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt basbelopp.*

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten skall, där förhållandena inte är kända för försäkringskassan, grundas på de upplysningar som kassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning. Om inkomsten helt eller delvis utgörs av skattepliktiga förmåner skall de tas upp till ett värde som bestäms i enlighet med 8 § första-fjärde styckena uppbörds-lagen (1953:272).

11 kap.

2 §³

Med inkomst av anställning avses lön eller annan ersättning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner, som en försäkrad har fått såsom arbetstagare i

³ Senaste lydelse 1990:1428.

allmän eller enskild tjänst. Med lön likställs kostnadsersättning som inte enligt 10 § uppbördslagen (1953:272) undantas vid beräkning av preliminär A-skatt. Till sådan inkomst räknas dock inte från en och samme arbetsgivare utgiven lön som under ett år ej uppgått till 1 000 kronor. Till sådan inkomst räknas inte heller intäkt som avses i 32 § 1 mom. första stycket h och i kommunalskattelagen (1928:370) eller sådan ersättning som enligt 1 § första stycket 2 – 6 lagen (1990:659) om särskild löneskatt utgör underlag för nämnda skatt. I fråga om arbete som har utförts utomlands bortses vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållanden i selsättningslandet. Såsom inkomst av anställning anses även

a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

b) föräldrapenningförmåner,

c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §, i den mån bidraget inte är ersättning för merkostnader,

d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa,

e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,

f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering i form av dagpenning,

g) korttidsstudiestöd, vuxenstudiebidrag och utbildningsarvode enligt studiestödslagen (1973:349),

h) delpension enligt lagarna (1975:380) och (1979:84) om delpensionsförsäkring,

i) dagpenning till värnpliktiga och vapenfria tjänstepliktiga under repetitionsutbildning, frivilliga som genomgår utbildning under krigsförbandsövning eller särskild övning inom värnpliktsutbildningen, läkare under försvarsmedicinsk tjänstgöring samt civilförsvarspliktiga,

j) utbildningsbidrag för doktorander,

k) timersättning vid grundutbildning för vuxna (grundvux), vid vuxenutbildning för psykiskt utvecklingsstörda (särsvux) och vid grundläggande svenskundervisning för invandrare,

l) livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av sagda lag,

m) från Sveriges författarfond och konstnärsnämnden utgående bidrag som ej är att hänföra till inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 §, i den mån regeringen så förordnar,

n) statsbidrag till arbetslösa som tillskott till deras försörjning när de startar egen rörelse,

o) värdet av vad den försäkrade tillgodoförs som följd av att en arbetsgivare lämnar sådant bidrag som likställs med lön enligt 2 kap. 3 § andra stycket lagen (1981:691) om socialavgifter,

p) ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närstående vård,

q) tillfälliga förvärvsinkomster av verksamhet som inte bedrivs självständigt.

I fråga om ersättning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner för utfört arbete i annan form än pension gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 2 § andra stycket.

I fråga om ersättning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner för utfört arbete i annan form än pension samt i fråga om ersättning till idrottsutövare från visst slag av ideell förening gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 2 § andra stycket.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tas till lön eller annan ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket och överenskommelse inte träffats enligt 3 kap. 2 a § eller då han tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggs pensionsavgiften.

Hänsyn skall ej heller tas till lön eller annan ersättning från främmande macts beskickning eller lönade konsulat här i riket eller från arbetsgivare, som tillhör sådan beskickning eller sådant konsulat och som inte är svensk medborgare. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svensk medborgare eller till den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, om en utländsk beskickning här i riket enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggs pensionsavgiften.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1991. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 § lagen (1981:691) om socialavgifter¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §²

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från

1. ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 1 000 kronor,

2. ersättning till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år,

3. ersättning till arbetstagare vid sjukdom eller ledighet för vård av barn eller med anledning av barns födelse, till den del ersättningen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning som arbetsgivare får uppbära enligt 3 kap. 16 § eller 4 kap. 18 § lagen (1962:381) om allmän försäkring,

4. uppdragsersättning för vilken bevillningsavgift har erlagts enligt lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,

5. ersättning som en arbetsgivare utgett till barn för arbete som utförts i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för ersättningen inte får göras vid inkomsttaxeringen,

6. ersättning till den del denna motsvarar kostnader i arbetet som arbetstagare haft att täcka med ersättningen,

7. ersättning för tjänstgöring i verkskydd enligt 47 § tredje stycket civilförsvarslagen (1960:74), i den mån ersättningen utgör eller motsvarar dagpenning,

8. ersättning för arbete som har utförts utomlands, till den del denna inte räknas som lön enligt 11 kap. 2 § första stycket lagen om allmän försäkring,

9. ersättning för skiljemannauppdrag i fall där parterna i skiljeförfarandet är av utländsk nationalitet,

10. ersättning som på grund av bestämmelserna i 5 § lagen (1984:947) om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige inte utgör skattepliktig intäkt,

11. ersättning som avses i 3 kap. 2 a § lagen om allmän försäkring,

12. intäkt som avses i 32 § 1 mom. första stycket h och i kommunal-skattelagen (1928:370),

13. sådan ersättning som enligt 1 § första stycket 2 – 6 lagen (1990:659) om särskild löneskatt utgör underlag för nämnda skatt.

13. sådan ersättning som enligt 1 § första stycket 2 – 6 lagen (1990:659) om särskild löneskatt utgör underlag för nämnda skatt,

¹ Lagen omtryckt 1989:633.

² Senaste lydelse 1990:1429.

14. ersättning till en och samme idrottsutövare från en sådan ideell förening som avses i 7 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte uppgått till ett halvt basbelopp enligt lagen om allmän försäkring.

Bestämmelsen i första stycket 6 är tillämplig endast om kostnaderna kan beräknas uppgå till minst 10 procent av arbetstagarens ersättning från arbetsgivaren under utgiftsåret. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa schablon för beräkning av arbetstagares kostnader i viss verksamhet.

I fråga om inkomst från fåmansföretag och fåmansägt handelsbolag skall föreskrifterna i punkt 13 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas vid bestämmande av avgiftsunderlaget.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1991. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om avgifter som avser tid före ikraftträdandet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 december 1990

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Engström, Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Wallström, Löow, Persson, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Lönnqvist

Proposition om socialavgifter för vissa idrottsutövare

Mitt förslag: Ersättning från en ideell förening till en idrottsutövare, som inte är att betrakta som näringsidkare, skall – om den per år understiger ett halvt basbelopp – inte räknas med vid beräkning av sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst och inte utgöra underlag för arbetsgivaravgifter.

Skälen för mitt förslag: I allmänhet beskattas ersättning i samband med idrottslig verksamhet såsom inkomst av tjänst. Endast i undantagsfall sker beskattning enligt de regler som gäller för näringsverksamhet. Till tjänst hänförs fast eller tillfällig anställning och stadigvarande eller tillfälligt uppdrag eller därmed jämförlig inkomstgivande verksamhet i samband med tävlingar m.m. oavsett om det är fråga om hobbyverksamhet eller inte (jfr prop. 1989/90:110). Det finns dock undantag från huvudregeln. I 19 § kommunal-skattelagen (1928:370) sägs att tävlingsvinster som utgår i annan form än kontant ersättning är skattefria om vinsten avser minnesföremål eller om värdet inte överstiger 0,01 basbelopp avrundat till närmaste hundratal kronor eller 300 kr. för år 1991 (basbeloppet för år 1991 är fastställt till 32 200 kr.). I dessa fall utgår inte heller socialavgifter. Någon skyldighet att lämna kontrolluppgift föreligger inte om angivna förutsättningar är uppfyllda.

Sedan flera år tillbaka har riksskatteverket (RSV) gett ut rekommendationer vad gäller beskattning av ersättningar i samband med idrottslig verksamhet, som kan hänföras till inkomstslaget tjänst. De senaste rekommendationerna betecknas RSV Dt 1990:15. I dessa avhandlas bl.a. kostnadsersättningar till idrottsutövare m.fl. och vilka schablonavdrag som får göras. Ett av skälen till dessa schabloner är att underlätta för idrottsutövare i samband med deklARATIONERNA. Det har nämligen visat sig att de inkomster som idrottsutövare får från en idrottsförening i samband med idrottslig verksamhet till viss del är kostnadsersättningar som täcker de utgifter som personen har haft för verksamheten. Det är således i mångt och mycket en ersättning för de utlägg idrottsutövaren haft. Schablonavdraget enligt rekommendationerna för ersättningar uppgår för närvarande till högst 3 000 kr. om idrottsutövaren

haft bruttoinkomster inkl. rese- och traktamentsersättning som överstiger 4 000 kr.

Med idrottslig verksamhet avses normalt enligt rekommendationerna sådan verksamhet som anordnas av organisation ansluten till Sveriges Riksidrottsförbund eller annan jämförlig organisation. Med idrottsutövare menas även tränare innefattande gymnastikinstruktörer, domare eller därmed jämställda slag av funktionärer. Med funktionärer avses i detta sammanhang också sådana ledare i föreningar som regelmässigt medverkar vid träningar, matcher o.d. och vilkas medverkan är en direkt förutsättning för den idrottsliga verksamheten i föreningen. Däremot är sådana funktionärer vilkas verksamhet i föreningen huvudsakligen utgörs av administrativa uppgifter, t.ex. styrelseuppdrag och liknande, normalt inte att hänföra till denna grupp.

I rekommendationerna finns också en punkt som gäller kontrolluppgifter m.m. (punkt 6). Där sägs att följande bedömning skall göras om en ersättning skall anses utgöra sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst:

"Överstiger den årliga ersättningen i form av kontant lön, skattepliktiga naturaförmåner och kostnadsersättningar till idrottsutövare ett halvt basbelopp (12 900 kr. år 1988, 13 950 kr. år 1989) anses den skattepliktiga delen av inkomsten i normalfallet sjukpenning- och pensionsgrundande och skall redovisas under rubrik 11-15 i kontrolluppgiften.

Understiger ersättningen halva basbeloppet får om särskilda skäl inte föranleder annat ersättningen tas upp i ruta 52. Ersättning till idrottsdomare är inte sjukpenning- och pensionsgrundande och skall redovisas i ruta 52."

Sammanfattningsvis kan sägas att dessa regler innebär att ersättningar till idrottsutövare som sammanlagt under ett år understiger ett halvt basbelopp är undantagna från det underlag som ligger till grund för beräkning av den sjukpenning- och pensionsgrundande inkomsten och de har också undantagits från underlaget från arbetsgivaravgifter. Detta gäller dock under förutsättning att inkomsten är att hänföra till inkomstslaget tjänst.

I samband med ändringar i skattelagstiftningen fr.o.m. den 1 januari 1991 (prop. 1989/90:110, SkU30, rskr. 356) fattades också beslut i fråga om uttag av socialavgifter.

Alla förvärvsinkomster har belagts med socialavgift eller motsvarande skatt. Fulla avgifter i form av arbetsgivaravgifter och egenavgifter tas i princip ut då inkomsten är förmånsgrundande. Detta innebär att i princip alla inkomster som skall tas upp till beskattning såsom inkomst av tjänst också blir föremål för uttag av socialavgifter. Inkomsterna skall vara förmånsgrundande och fulla socialavgifter skall därför tas ut. Avgifterna skall normalt betalas i form av arbetsgivaravgifter. I vissa fall där ett arbetstagar- eller uppdragstagarförhållande inte kan anses föreligga skall avgifterna tas ut i form av egenavgifter. Den allmänna gränsen för underlaget för uttag av egenavgifter är 1 000 kr. per försäkrad och år och för uttag av arbetsgivaravgifter 1 000 kr. per utbetalare och år.

Genom den beslutade skattereformen har förutsättningarna delvis ändrats för de rekommendationer som RSV årligen ger ut. Helt klart är dock att de förslag som lades fram i nämnda proposition och som antogs av riksdagen

inte skulle ändra på förutsättningarna att i inkomstslaget tjänst få ett s.k. schablonavdrag vid inkomstbeskattningen enligt RSVs rekommendationer (jfr prop. 1989/90:110 s. 344). Någon motsvarande hänvisning beträffande uttag av socialavgifter finns inte i förarbetena till skattereformen.

För att den ordning som hittills tillämpats beträffande uttag av socialavgifter på ersättningar till idrottsutövare m.fl. skall bestå även i fortsättningen anser jag att lagstiftningsåtgärd är påkallad.

Detta innebär att ändringar bör ske i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL), närmare bestämt i 3 kap. 2 § som rör sjukpenninggrundande inkomst och 11 kap. 2 § som rör pensionsgrundande inkomst. Vidare bör en ändring ske i 2 kap. 4 § lagen (1981:691) om socialavgifter.

I nyss nämnda paragrafer i AFL bör göras ett tillägg som innebär att i underlaget för sjukpenning- och pensionsgrundande inkomst inte skall medräknas sådan inkomst av anställning som en idrottsutövare har från en ideell förening till den del den årliga ersättningen understiger ett halvt basbelopp. En motsvarande ändring görs vid bestämmandet av avgiftsunderlaget för uttag av arbetsgivaravgifter.

Som framgått gäller förslaget endast om det är fråga om inkomst av tjänst. På samma sätt som enligt RSVs rekommendationer bör även i fortsättningen med idrottsutövare menas också tränare, innefattande gymnastikinstruktörer, domare eller därmed jämställda slag av funktionärer. Med funktionärer avses i detta sammanhang också sådana ledare i föreningar som regelmässigt medverkar vid träningar, matcher o.d. och vilkas medverkan är en direkt förutsättning för den idrottsliga verksamheten i föreningen. Däremot är sådana funktionärer vilkas verksamhet i föreningen utgörs av administrativa uppgifter, t.ex. styrelseuppdrag och liknande inte att hänföra till denna grupp.

Vidare skall som krav gälla att ersättningen har utgått från en sådan ideell förening som avses i 7 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet. Normalt är detta sådan organisation som är ansluten till Sveriges Riksidrottsförbund eller annan jämförlig organisation.

Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom bostadsdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter.

Förslagen har upprättats i samråd med chefen för socialdepartementet.

Förslaget under 2 gäller ett ämne som tillhör lagrådets granskningsområde. Detta förslag är enligt min mening av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande över förslaget har därför inte inhämtats.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslagen.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

